



ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΑΚΟΥΣΤΙΚΗΣ
ΙΤΕ-Βασιλικά Βουτών, 70013 Ηράκλειο Κρήτης
e-mail: helina.secretariat@gmail.com, www.helina.gr

Ηράκλειο, 18/10/2017

ΔΕΛΤΙΟ ΤΥΠΟΥ

Το Ελληνικό Ινστιτούτο Ακουστικής (ΕΛ.ΙΝ.Α., www.helina.gr), ο Ελληνικός επιστημονικός φορέας για θέματα ακουστικής και θορύβου, θεωρεί υποχρέωση του να σχολιάσει το πρόσφατο (16/10/17) δημοσίευμα της εφημερίδας Guardian που αναδημοσιεύτηκε στις 17/10/17 από ελληνικά site και ΜΜΕ και που αναφέρεται στην «κατάρριψη του μύθου της καλής ακουστικής του αρχαίου θεάτρου της Επιδαύρου».

Το δημοσίευμα αυτό βασίστηκε σε συμπεράσματα που στοχεύουν κυρίως σε εντυπωσιασμό, χωρίς την απαραίτητη διασταύρωση των επιστημονικών δεδομένων, αρχικά από μέρος της Βρετανίδας δημοσιογράφου και κατόπι μέσω κατά λέξη αντιγραφής-μετάφρασης από τα ελληνικά site και ΜΜΕ. Για το θέμα αυτό, στο παρελθόν και σε πληθώρα επιστημονικών δημοσιεύσεων σε έγκυρα διεθνή επιστημονικά συνέδρια, περιοδικά όσο και σε σχετικό διεθνές συνέδριο που διοργάνωσε το ΕΛ.ΙΝ.Α. το 2011 (<http://www.ancientacoustics2011.upatras.gr/>) με θέμα την ακουστική των αρχαίων θεάτρων έχουν παρουσιαστεί αποτελέσματα που αναδεικνύουν τη δικαιολογημένα παγκοσμίως γνωστή «καλή ακουστική» του θεάτρου αυτού. Οι δημοσιεύσεις αυτές έχουν κριθεί για το επιστημονικό τους περιεχόμενο από ειδικούς. Στο συγκεκριμένο δημοσίευμα, αναδείχθηκαν συμπεράσματα από παρουσίαση ομάδας Ολλανδών επιστημόνων σε πρόσφατο Συνέδριο για «...την μη αναγνωρισιμότητα του ήχου νομίσματος που έπεφτε, χαρτιού που σκίζοταν ή ψίθυρου...», περιπτώσεις όπου συχνά χρησιμοποιούνται σε αυτοσχέδιες επιδείξεις από τους επισκέπτες του θεάτρου, αλλά σε καμία περίπτωση δεν σχετίζονται με επιστημονικές μεθόδους μέτρησης της ακουστικής καταλληλότητας ενός χώρου.

Το θέατρο αυτό, από την αρχαιότητα ως και σήμερα, εμφανίζει ακουστική κατάλληλη για την αναπαραγωγή θεατρικού λόγου σε μεγάλο ακροατήριο, συχνά πάνω 10000 ατόμων. Το ΕΛ.ΙΝ.Α., με εκλαϊκευμένο κείμενο που συνέταξε και διένειμε προς φορείς και ξεναγούς του θεάτρου, επισημαίνει ότι «καλή ακουστική» για τον χώρο αυτό πρωτίστως αφορά αυτή τη δυνατότητα: της αναπαραγωγής καταληπτής ομιλίας, ακόμη και στις πιο μακρινές θέσεις ακρόασης σε αποστάσεις σχεδόν 60m από την «ορχήστρα – σκηνή» του θεάτρου. Αυτό το αξιοσημείωτο επίτευγμα στον ακουστικό σχεδιασμό του θεάτρου, έχει εν πολλοίς καταγραφεί – για περιπτώσεις όπου το σήμα της φωνής είναι ισχυρό - αλλά δεν έχει αναδειχθεί και από τη μελέτη στην οποία βασίστηκε το αρχικό δημοσίευμα. Ο Ολλανδός συνάδελφος και η Βρετανίδα δημοσιογράφος επικεντρώθηκαν στις περιπτώσεις όπου το σήμα της φωνής ήταν εξαιρετικά αδύναμο ή όταν χρησιμοποιούνται άλλοι ήχοι, όπως

συχνά γίνεται από τους επισκέπτες του θεάτρου. Επισημαίνεται ότι οι ειδικές αυτές περιπτώσεις δεν συνιστούν δόκιμο κριτήριο αποτίμησης της ακουστικής ενός χώρου. Όπως είναι αυτονόητο, για την σωστή μέτρηση, σε τέτοιες μεγάλες αποστάσεις ακρόασης, η πηγή-ομιλητής θα πρέπει να παράγει δυνατή ομιλία και ο θόρυβος από το ακροατήριο ή άλλες πηγές να είναι χαμηλός. Σημειωτέο ότι κατά την αρχαιότητα, τόσο το σήμερα κατεστραμμένο σκηνικό οικοδόμημα του θεάτρου, όσο και η χρήση θεατρικής μάσκας και προφανώς η ισχυρή εκφορά θεατρικού λόγου από τους ηθοποιούς, επέτρεπαν την ακόμη ισχυρότερη μετάδοση του ήχου προς τους ακροατές.

Ακόμη και στις σημερινές συνθήκες, είναι γνωστό στους περισσότερους ότι όταν το ακροατήριο σε παραστάσεις είναι ήσυχο και για ηθοποιούς με δυνατή φωνή, η ομιλία είναι κατανοητή σε όλες τις θέσεις. Αυτό έχει καταδειχθεί πέρα από κάθε αμφισβήτηση με μετρήσεις που έχουν πραγματοποιήσει οι επιστήμονες του ΕΛ.ΙΝ.Α. αλλά και ξένοι συναδέλφοί τους ακολουθώντας τις σύγχρονες μεθόδους αποτίμησης της καταληπτότητας και έχουν δημοσιευθεί επανειλημμένα. Αυτό βέβαια δεν συμβαίνει σε περιπτώσεις με μη εξοικειωμένο και θορυβώδες κοινό (ιδίως στις κωμωδίες), με σκηνικούς και σκηνοθετικούς πειραματισμούς που δυσκολεύουν την σωστή ακουστική λειτουργία του θεάτρου και με ηθοποιούς που απαιτούν χρήση μικροφώνων και ηχητικής εγκατάστασης για να πετύχουν την απαιτούμενη στάθμη στη φωνής τους. Επιπλέον, μελέτη Ελλήνων ερευνητών που κατέγραψαν – για πρώτη και μοναδική φορά διεθνώς – την ακουστική του θεάτρου αυτού με παρουσία ακροατηρίου, έχει αναδείξει το γεγονός ότι η «καλή ακουστική» δεν μεταβάλλεται παρουσία ήσυχου ακροατηρίου.

Είναι άξιο προβληματισμού ότι σε αντίθεση με την πρόσφατη προβολή των ελάχιστα χρήσιμων επιστημονικών δεδομένων που προσέφερε η αδρά χρηματοδοτούμενη έρευνα των Ολλανδών συναδέλφων, πληθώρα αξιολόγων ερευνητικών μελετών Ελλήνων επιστημόνων που προέκυψαν από τις πενιχρές οικονομικές πηγές των ιδίων των ερευνητών, δεν έχουν τύχει προβολής από τα τοπικά ΜΜΕ.

Το ΕΛ.ΙΝ.Α. τονίζει ότι η ακουστική του θεάτρου της Επιδαύρου, λόγω των ιστορικών συγκυριών που το έχουν διαφυλάξει σε καλή κατάσταση, αναδεικνύει με μοναδικό τρόπο το εξαιρετικό αυτό επίτευγμα της αρχαίου ελληνικού πολιτισμού στην ανάπτυξη και συνέχιση της θεατρικής τέχνης.

Το πρόσφατο δημοσίευμα πρέπει να αντιμετωπισθεί ως προσπάθεια εντυπωσιασμού από την πλευρά της Βρετανίδας δημοσιογράφου ή και της ομάδας Ολλανδών συναδέλφων – ίσως ένας σύντομος τρόπος για αυτούς να αποκτήσουν τα 5 λεπτά δημοσιότητας - δανειζόμενοι από την παγκόσμια και διαχρονική αίγλη του μοναδικού αυτού μνημείου των 2500 χρόνων.

Για το Δ.Σ. του Ελληνικού Ινστιτούτου Ακουστικής

Νικόλαος Μπάρκας

Ανδρέας Φλώρος

Καθηγητής ΔΠΘ

Αναπλ. Καθηγητής Ιονίου Πανεπιστημίου

Πρόεδρος

Γενικός Γραμματέας